

Naročnina
za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:
Enostolpna petitna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštšina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Tovariši akademiki!
Danes ob 10 vsi na univerzo na skupščino, da se izrazimo za solidarnost z zagrebškimi tovariši akademiki, ki štrajkajo v znak protesta proti nečuvenemu nastopu policije nad njihovimi tovariši. Akademsko društva.

Rojaki!
V četrtek, dne 12. novembra 1925 je peta obletnica žalostnega rapalskega dne. Tega dne je bila sklenjena pogodba, ki je odtrgala od nas okrog 60.000 naših bratov v Primorju. Naša dolžnost je, da se v teh dneh spominjamo bratov in sester pod vladno Italije, ki žive tam v težkem in brezpravnem stanju in da dvignemo svoj glas proti nekulturnim krivicam, ki jih trpijo ljudje našega rodu pod vladno in pritiskom brezobzirnega in nekulturnega fašizma.
Pod vladno italijanskega fašizma je izgubil naš narod vse svoje pravice. Naš jezik je izgnan iz šol, naš tisk se omejuje in uničuje z vsemi sredstvi; skratka, italijanska vlada izdaja uradne odloke, s katerimi hoče na mah zatreti vsako sled naše kulture in našega jezika, vse kar si je naš človek tekom stoletij ustvaril z lastnim delom in pridnostjo.
Vsled teh vnebovpijočih krivic more izjaviti vsa Jugoslavija, da svojih zaslužjenih bratov ne more in ne sme pozabiti in da nobena državna meja nima moči, da bi zbrisala kulturno in narodno, jezikovno in krvno sorodstvo.

Mi vsi smatramo, da krivice, ki jih oficijelna in neoficijelna Italija dela pripadnikom našega naroda v Primorju, niso le krivice, prižadele primorskim Hrvatoma in Slovincem, ampak celokupnemu našemu narodu.
Vsled tega na noben način in nikdar ne moremo priznati prijateljskega sporazuma med državama toliko časa, dokler ne bode Italija postopala napram našim bratom, kakor je to dolžnost prosvitljene in kulturne države. Zato naš narod mirno in dostojanstveno zahteva človeških pravic tudi za svoje neosvobodjene brate ter hoče iste s svojim neumornim in smotrenim delom tudi doseči.
Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani prosi vsa kulturna in narodna društva širom domovine, da se z resnimi in dostojnimi kulturnimi prireditvami spomnijo o priliki rapalskega dne naših zaslužjenih bratov in sester. Kot spominski dan je določena nedelja 22. novembra 1925. Ta dan bodo po vsej Sloveniji, tudi v njenih najoddaljenejših gorskih krajih, spominski govori o zaslužjenih bratih in sestrah. Jugoslovenska Matica prosi, da se ta dan priredi v celi Sloveniji narodna zbirka pod naslovom »Dinarski dan«, ki naj služi v podporo kulturnih potreb našega naroda tam preko. Vsakdo, ki čuti narodno, naj daruje ta dan vsaj 1 dinar za svoje brezpravne brate. Podrobna navodila slede.
Rojaki! To Vam sporoča ob peti obletnici rapalskega dne Jugoslovenska Matica s prošnjo, da z besedo in dejanjem podprete njeno delo.
Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani.

Dogodki v Italiji.
Rim, 10. nov. (Izv.) Vlada je časopisju prepovedala objavljati kakoršnekolik vesti o poteku preiskave proti Zaniboni, izvzemši uradna poročila »Agenzie Stefani«.
Milanska lista »Avanti« in »Unita« je vlada do nadaljnjega ustavila.
Sin bivšega rimskega župana Ernesta Nathana — inž. G. Nathan v Londonu je poslal velikemu mojstru prostozidarske lože v palači Giustiniani v Rimu brozjavko, da mu je odvratna misel, da bi se zločinca nakana proti življenju Mussolinija, ki vse svoje moči posveča narodnemu prerodu, vezala z imenom prostozidarstva. Želi, da ostani Mussolini še dolgo ohranjen domovini.
Popolnarska stranka je bila dan po aretaciji Zanibonija sprejela dnevni red, v katerem naglašajo, da je vedno zavzemala stališče proti vsakemu nasilju v političnem življenju in da vztraja na tem stališču. Ker ni posebej obsodila Zaniboničeve nakane in poslala Mussoliniju primerne izjave, je iz stranke izstopil posl. Muratori.

Nasilja italijanskega režima nad našimi brati pred narodno skupščino.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Z ozirom na napovedani odgovor zunanjega ministra glede tržaških dogodkov je bilo za današnjo sejo narodne skupščine veliko zanimanje tudi v javnosti večje, kakor pa za dosedanje seje. Za sejo samo so bile na vladno zahtevo izvršene izjemne priprave. Tako n. pr. niso pustili na galerijo nobenega dijaka in ne ljudi, ki niso vladnim krogom ljubi. Diplomatske

Dr. Hohnjec ožigosa nekulturnost italijanskega gospodstva nad slovenskim in hrvatskim narodom.

Dr. Hohnjec je ob splošni pozornosti skupščine in galerije izvajal, da je življenje slovenskega in hrvatskega naroda, ki je podjarmljen ogospodstvu Italije, življenje narodmučenika. Brez pravic in brez zakonskega varstva je dnevno izpostavljen preganjanjem in mučenjem in od državnih vlastodržcev obsojen na to, da gre po vseh stopnjah trpljenja v narodno smrt. To je kratka signatura usode, ki jo je Slovincem in Hrvatoma (burni klici opozicije: »Živeli, živeli naši bratje!«) prisodil hipernacionalistični italijanski imperializem. Pohlepnost pretiravane italijanske nacionalizma je vzela zemljo, ki nikdar ni bila italijanska. Ta zemlja je jugoslovanška! (Aplavdiranje cele zbornice in dolgotrajno odobravanje.)

Da bi mogla oficijelna Italija te svoje nastope vsaj za bodočnost opravičiti, hoče slovenski in hrvatski narod, ki ga je podvrgla svojemu gospodstvu, oropati njegove slovenske in hrvatske narodnosti in ga nasilno poitalijančiti. Zato je hrvatski in slovenski jezik izključila iz šolstva in sodstva in vse javne uprave. (Klici: »Kulturen škandal!«)

Poslednji čas je, da se ta dvolična igra Italije konča! Poslednji čas je, da se strga Italiji krinka z obraza in da se pokaže: najhujše zatiranje narodnih manjšin, zlasti slovenskega in hrvatskega naroda, kateremu ne priznavajo pravice za narodni obstoj in razvoj. Ako bi bila naša vlada po svojih oficijelnih zastopnikih storila svojo dolžnost, bi bila Zveza narodov in zunanji kulturni svet o svojem postopanju italijanske države proti Slovincem in Hrvatoma pravilno obveščena. Ker se to ni zgodilo, Zveza narodov še ni smatrala za potrebno, da vpliva na Italijo, da svoje postopanje s slovensko in hrvatsko narodno manjšino prilagodi zahtevam manjšinskega varstva, katerega je sama kot sopodpisovalka mirovnih pogodb naložila drugim državam, med drugim tudi sebi. (Vesnjak: »Italijanska poštenost!«)

Če velja ta dolžnost za male države, velike pa bi bile izvzete, bi bilo to absurdno. Mi verujemo v logičnost Zveze narodov, ki pač ne bi mogla končnoveljavno in trajno dovoliti take absurdnosti. Z ozirom na Italijo je treba ugotoviti, da ona ne pozna dolžnosti kulture in pravic napram svojim državljanom slovenske in hrvatske narodnosti. (Klici: »Tako je!«)

Da je zaščita narodnih manjšin velevažna zadeva, dokazuje Italija sama s svojo skrbjo z ozirom na one maloštevilne italijanske manjšine, ki so v naši državi. V rapalskem in njemu sličnih dogovorih in konvencijah je znala italijanska vlada doseči od naše države, da italijanski element v naši državi uživa popol-

ne lože so bile precej polne. Opazili so se med drugimi uradniki italijanskega poslanstva.

Seja se je izjemoma začela kmalu po 10. Pred dnevnim redom je skupščinski predsednik Marko Trifković dal besedo dr. Josipu Hohnjecu kot interpellantu, da obrazloži vprašanje, ki ga je stavil v imenu Jugoslov. kluba glede nasilstev v Trstu.

no zaščito na vseh, zlasti na gospodarskem, predvsem pa na šolskem polju. V naši državi so otroci italijanskih starišev izobrazujejo, in sicer od učiteljev, ki so italijanski državljani. (Klici: »Ven z njimi! Ven z njimi!«)

V Italiji so slovenski in hrvatski otroci prisiljeni obiskovati italijansko šolo, iz katerih je izgnan slovenski in hrvatski jezik in slovenski in hrvatski učitelji. To so razlike, ki kričijo do neba! (Klici: »Škandal! Sramota!«)

Zalosten položaj italijanskih Slovencev in Hrvatov ilustrira dejstvo, da ožjim rojakom v Italiji ni zagotovljena varnost življenja in imovine. Kljub velikemu številu policije, orožništva in številni armadi, kljub tisoče in tisoče broječi fašistovski milici, ki je državi glavno sredstvo, ni v Italiji pravnega varstva, ne osebnih svobode, ne imovinske varnosti. Tega pravnega jamstva ne uživajo zlasti državljani, ki so najzmernejši v svojih zahtevah in najskromnejši, so to Slovinci in Hrvati. (Klici: »Kje je Pucelj?«)

Ves čas, ki so ga morali preživeti v italijanski državi, se zapostavljajo, pritiskajo in preganjajo. Požig Narodnega doma v Trstu in po drugih krajih, rušenje imovine, ugonabljanje kulturnih sredstev Slovincem in Hrvatoma: to in mnogo oznanja žalostno usodo naših bratov v Italiji. Tem žalostnim dogodkom, ki so s črnimi pismenkami v zgodovini slovenskega in hrvatskega življa v Italiji zabeleženi, se pridružujejo dogodki v noči od 5. na 6. novembra. Ti dogodki so znani in jih ne bom podrobno opisoval in opozarjam na izgrede v Postojni, kjer so fašisti oskrunili spomenik slovenskemu komponistu Miroslavu Vilharju. (Klici: »Čujte, čujte!«)

Z železom so izpraskali napis: Čujte gore in bregovi, da sinovi Slave smo!

Fašisti so pred očmi italijanskih žandarmov razbili napis, ki ugotavlja, da je narod sin Slave, da je slovenski narod. Naj se še toliko trudijo in divjajo, ne morejo iz sre izbrisati narodnega čuvstva slovenskega pokoljenja! (Veliko odobravanje.)

V Postojni prebivajo sinovi Slave. Sinovi Slave prebivajo v Idriji, Vipavi, Istriji, na otokih in v Dalmaciji. Težko pa je ohraniti to čuvstvanje in prepričanje, ko morajo toliko žrtvovati in toliko trpeti. Pri tem jih moramo podpirati, to je sveta dolžnost naša. (Klici: Tako je! Čujte radičevce!)

Ne zadostuje, da jim sporočimo platonske simpatije, treba jim je dejanske pomoči! (Odobravanje.)

Zato so interpellanti vseh strank stavili interpelacijo na vlado, od katere pričakujejo dejanj, ne besedi! (Ploskanje.)

Bojazljiv odgovor dr. Ninčiča.

Ko se je odobravanje dr. Hohnječevega govora poleglo, je dobil besedo dr. Ninčič, ki je bil večkrat prekinjen z ogorčenimi vzkliki od opozicije. Izvajal je prilično sledeče:

Znan mi je napad na »Edinost« v Trstu. Ravnotako pa mi je tudi znano, da ta napad ne pomenja napadov na Slovence. (Veliko ogorčenje. Pribečevje: »Vi ste se ustrašili!«) Znano mi je, da so se izgredili v Trstu izvršili proti izrečni Mussolinijevi naredbi. (Smodej: »Policija pa je vse dovolila!«) Radi tega incidenta je bilo aretiranih 28 fašistov. (Smodej: »Potem pa so bili izpuščeni.«)

Dalje je izvajal dr. Ninčič: Nobena mednarodna pogodba mi ne dopušča vmešavanja v notranje razmere Italije. (Klici: »Tako go-

vori Mussolini!« Zanič: »Eviva dr. Ninčiče!«) Naša država želi živeti v miru z Italijo! (Pribečevje: »Povejte, kakaj tako strahopetno govorite. Govorite svobodno!«) V interesu dobrih in prijateljskih odnosov med našo državo in Italijo obžalujem incidente v Zagrebu in drugih mestih.

Vsled dr. Ninčičevega govora je nastal v zbornici velik hrup in protestiranje.

Za dr. Ninčičem je govoril posl. Pivko, ki je v svojem govoru ugotovil, da ni popolnoma zadovoljen z dr. Ninčičevim govorom.

Za njim je govoril demokratski poslanec Angjelinović. Ostro je kritiziral postopanje italijanske vlade. Izjavil je, da ni zadovoljen z Ninčičevim govorom, posebno ne z onim de-

lom, v katerem se opravičuje pri Italijanih. Dokler se Mussolini ne opraviči v italijanski zbornici, tako dolgo bi se naši ministri ne bi smeli opravičevati v naši zbornici.

Obsodba Ninčičevega italijano-filskega govora. — Samo radičevci odobravajo vladno stališče.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Odgovor zunanjega ministra na vprašanje dr. Hohnjeca in drugih opozicijskih poslancev radi znanih tržaških dogodkov je zbornico zelo razočaral. Ninčič ni našel besedice obsodbe za italijansko nasilstva napram Slovincem in Hrvatoma v Italiji, pač pa se je neprijazno izjavil o vseh dogodkih, ki so se odigrali v Ljubljani, Zagrebu in drugod kot odgovor na fašistična zlodejstva v Trstu in Istri.

Nekateri radikalni poslanci soglasno izražajo nezadovoljstvo z Ninčičevim govorom. Ostentativno so ploskali opozicijskim govornikom. Celo zbornico je iznenadilo ponižno zadržanje hrvatskih in slovenskih radičevcev. Skraja so hoteli celo z medklci nastopiti proti opoziciji. Po par ponesrečenih poizkusih pa so to opustili, ker radikalni niso bili voljni to pripustiti.

Pred skupščinsko sejo je vse pričakovalo, da se bodo radičevci vsaj odstranili in tako dali izraza obsodbi nad tržaškimi dogodki. Tega pa si niso upali storiti. Tudi g. Pucelj se je zvesto držal taktike radičevcev. Odobral je ponesrečen Ninčičev govor. Ko je Ninčič končal svoj italijano-filski govor, mu je vsa opozicija klicala: »Evviva, evviva!« Radikalni so mu le posamično ploskali, radičevci pa so Ninčiču z veliko vnemo pritrdjevali.

Dr. Hohnjec, ki je govoril v imenu Jugosl. kluba je govoril mirno, trezno in odločno. Njegov govor je cela zbornica poslušala z velikim zanimanjem. Žel je aplavz vseh poslancev brez razlike razen radičevcev. Odločno je zavračal napade Italijanov in njihove pretenzije na jugoslovansko zemljo, poudarjal je, da pokrajine, ki so danes pod italijanskim nasilstvom, nikdar niso bile italijanske, marveč so bile jugoslovanske. Pri teh besedah je nastal v zbornici aplavz, kakor ga že dolgo ni bilo. Bila je lepa manifestacija za naše brate preko meje in je vsaj malo odtehtala Ninčičev italijano-filski govor.

Vlada upokojila zagrebškega velikega župana.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Ne samo, da je dr. Ninčičev govor pomenil popolno kapitulacijo in naravnost neverjelno poniževalno vlogo sedanje kmetijske vlade pred nasilnimi italijanskimi fašisti, vlada je šla še dalje. Na današnji seji, ki se je vršila zvečer, je po poročilih Ninčiča in Maksimovića sklenila, da se veliki župan v Zagrebu dr. Treščec upokoji radi dogodkov v Zagrebu povodom rodoljubnih manifestacij proti italijanskemu nasilstvu. Dr. Treščeca bo nadomestoval najstarejši uradnik. Dasiravno je dr. Treščec radičevac, vendar ne moremo odobravati tega vladnega nastopa, dokler italijanska vlada ne da popolnega zadoščenja za številna nasilstva, izvršena nad našim ljudstvom v Italiji. V opozicijskih krogih je bila ta vest sprejeta z velikim ogorčenjem.

Italija zahteva zadoščenje.

Rim, 10. nov. (Izv.) »Agenzia Stefani« poroča, da je italijanska vlada naročila svojemu poslaniku v Belgradu, da naj opozori jugoslovansko vlado na protitalijanske demonstracije povodom napada na tiskarno »Edinost« v Trstu in zahteva od nje primerne zadoščenje.

Naša vlada se je ponovno opravičila.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Po poročilih iz Rima je po nalogu zunanjega ministra dr. Momčila Ninčiča naš poslanik Antonijević obiskal ponovno Mussolinija in mu izjavil obžalovanje na dogodkih, ki so se odigrali v Ljubljani in Zagrebu.

Dr. Hohnjec zahteva, da se ustavi postopanje proti dijakom.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Ker je policija ob priliki demonstracij radi tržaskih dogodkov v Ljubljani in Zagrebu ter drugod zaprla nekatere rodoljubne manifestante, posebno dijake, in ker se je raznesla govorica, da misli notranji minister odstaviti zagrebskega velikega župana in načelnika zagrebske policije, je dr. Hohnjec naslovil na notranjega ministra nujno vprašanje, v katerem zahteva, da se, ako se to še ni zgodilo, zaprti manifestanti takoj izpustijo in vstavi vsako postopanje proti njim in vsake nadaljnje persekucije.

Pred štrajkom na zagrebski univerzi.

Zagreb, 10. nov. (Izv.) Danes se je nadaljevalo zasliševanje aretiranih visokošolcev. Celokupna akademska mladina se izjavlja solidarno z aretiranci in prevzema vso odgovor-

nost. Danes je deputacija akademikov intervenirala pri velikem županu v prilog aretiranim tovarišem in zahtevala, da se izpuste iz zapora. Isto je storil tudi prorektor univerze. Akcijski odbor akademske mladine je nocoj sklenil, da se prične jutri ob 10 dopoldne na univerzi štrajk, ako dotlej ne bodo izpuščeni zaprti akademiki.

Prepovedan protestni shod v Zagrebu.

Zagreb, 10. nov. (Izv.) Protestni shod, ki je bil sklican za četrtak ob priliki petletnice rapalske pogodbe, je vlada prepovedala.

ARGUS

je naš najboljši domači informacijski zavod ima v vseh mestih zanesljive poverjenike daje informacije o vsem, posebno pa še o imovnem stanju denarnih zavodov trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb ove informacije so točne, izčrpe in brze se nahaja v Vuku Karadžića ul. 11, Beograd - ov telefon je 6-25, a brezplačni naš, Argus

Razprava o IV. poglavju invalidskega zakona.

DR. HODŽAR SIJAJNO BRANI PRAVICE INVALIDOV — RADIČEVCI SE NORČUJEJO.

Po odgovoru dr. Ninčiča na interpelacijo o tržaskih dogodkih je skupščina prešla na dnevni red. Nadaljevala se je razprava o invalidskem zakonu. Na vrsti je bilo pogl. IV. Govoril je dr. Ranković, za njim pa dr. Janko Hodžar.

Dr. Hodžarjev govor je bil sijajna obramba pravic naših invalidov. Kot jurist je v živahnem in temperamentnem govoru dokazal, da je zakonski načrt polovičarski in da bo invalidom več škodil kakor koristil. Členi o invalidskih sodiščih so absolutno nesprejemljivi. Govornik zahteva, da se za Slovenijo ustanovi posebno višje sodišče in stavlja tozadavne predloge. Istotako stavlja predloge k drugim členom.

Ostro prijem radičevce, ker so spremeni prvotno stališče v tako važni zadevi kakor je invalidski zakon. Med Hodžarjevim govo-

rom je prišlo do ostrih spopadov med radičevci in poslanci Jugosl. kluba. Radičevci so se med Hodžarjevim govorom, ko je živo opisoval veliko bedo invalidov in krivice, ki se jim bodo godile po novem invalidskem zakonu, obnašali zelo čudno. Nепrestano so se smejali in norčevali. Poslanci Jugoslav. kluba so jim klicali: »Lepi prijatelji invalidov ste! — Vi niste njih prijatelji!« Žebot udari ob klop in zakliče: »Ne norčujte se iz tega! Stvar je pre-resna. Lepi ljudski zastopniki ste, ako se norčujete iz invalidov. Imate človečanstvo na jeziku!« Radičevci so povsili glave in molčali. Cela zbornica se je zgražala, da se najdejo ljudje, ki se iz invalidov norčujejo.

Nato je bila seja zaključena in prihodnja sklicana za jutri. Nadaljevala se bo razprava o invalidskem zakonu.

Nevzdržljiv notranje-politični položaj.

VELIKO NEZADOVOLJSTVO Z DOSEDANJO RR POLITIKO V RADIKALNEM KLUBU.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Razprava o tržaskih dogodkih je danes potisnila v ozadje zanimanje za notranjopolitični položaj. Pašić se trdovratno brani Radičevega vstopa v vlado. Zdi se, da bo pristupil vstop Radića v vlado le v tem slučaju, če bi se izvršila rekonstrukcija kabineta na širši podlagi. V sedanjem kabinetu sedi le malo ožjih prijateljev Pašićevih in tudi med temi ni nobenega, kateremu bi popolnoma zaupal.

Pašić bi hotel imeti poleg sebe več svojih brezpogojnih zaupnikov, ki bi bili jamstvo in protiutež proti gostobesednosti in besedičenju Radičevem. Položaj vsled Pašićevega zadržanja ni jasen in se zapleta. Radikalni klub je skrajno nezadovoljen s fin. politiko Stojadinovičeva, ki obeta povečanje proračuna na 4 milijarde.

Ker je fin. minister po ustavi do 20. novembra dolžan predložiti proračun, bo Stojadinovičeva zadeva v kratkem dozorela.

Burna seja zakonodajnega odbora.

Vlada išče večine.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Za popoldne je bila sklicana seja zakonodajnega odbora, da bi se odbor konstituiral. Vlada stanki pa sta imela smolo, da nista imela večine. Vlada manjšina si je hotela pomagati na ta način, da je stavela predlog, ki bi naj v tem oziru jasnemu poslovníku delal silo in poslovník napačno tolnačil.

Kakor znano, se je zakonski odbor volil takoj v začetku po verifikaciji, njegova doba poteče z razpustom skupščine. Konstituiranje se vsako leto nanovo vrši, kakor konstituiranje skupščine. V času verifikacije so bili radikali v zvezi s samostojnimi demokrati. Le v zvezi z njimi so si s težavo priborili večino enega člana. Sedaj so ostali v manjšini, kajti radičevci so takrat kandidirali radi pomanjkanja zmogljivosti ljudi člane svojega kluba, ki so po vstopu Radičevcev v vlado postali člani Hrvatskega federalističnega kluba. Radičeva so radikali in Radičevi poslanci poslali predsedniku zakonodajnega odbora pismeno zahtevo, da naj se določi, da so člani zakonodajnega odbora lahko eni, ki pripadajo vladni stranki. Tako so predlagali, da naj namesto bivših članov zakonodajnega odbora, ki so po poslovníku izgubili članstvo, ker so postali ministri in drž. podtajniki, pridejo člani iz njihove skupine brez ozira, ali so namestniki na listi zakonodajnega odbora ali ne. Poslovník jasno določa, da pridejo na njihovo mesto nasledniki iz liste, na kateri so bili izvoljeni. Če so imeli radičevci in federalisti pri volitvah eno listo, pride s te liste namesto ministra Šuperine Zaniš, ne pa radičevci. To za radičevce ni pri-jelno, ampak je zakonito. Opozicijska ve-čina je zahtevala, da se zakonodajni odbor

Vsekakor je treba naglašati, da nezadovoljstvo, ki se že dalj časa opaža v radikalnem klubu, nikakor ni navadno nezadovoljstvo, ki bi izhajalo iz osebnih motivov. To nezadovoljstvo ima stvarno podlago. Utemeljeno je v razpoloženju širokih mas v Srbiji.

Tudi srbsko prebivalstvo se je naveličalo neprestanih obljub Pašićeve vlade. Zahteva skrajne remedure, odločne in poštene politike v državni upravi. Zato zahtevajo številni radikalni poslanci v klubu neprestano ekspozice posameznih ministrov, da bi lahko pri debati o njihovi politiki dali duška razpoloženju svojih volilcev.

Zanimivo je, da se zadnje čase tri seje radikalnega kluba niso vršile, ker jih je predsedstvo vedno v zadnjem trenutku odpovedalo. Dolgo tega stanja ne bo več mogoče vzdržati. Zato se pričakuje v kratkem večje in dalekosežnejše spremembe.

konstituirati, oziroma, da preide na glasovanje o stavljenih predlogih. Predsednik narodne skupščine je to odbil in je sejo zaključil. Naznanil je, da bo prihodnjo sejo sklical pismenim putem.

Seja je bila zelo burna. Živahno se je debatiralo o tem, na kak način bi si vlada lahko priborila večino v zakonodajnem odboru. Videti je, da namerava vladna večina pogaziti jasno besedilo poslovníka. Po seji so nekateri člani radičevcev živahno pretili, češ, spremeni bomo poslovník in vrgli bomo opozicijo iz vseh parlamentarnih odborov.

Za železniško zvezo Slovenije z morjem.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Deputacija, ki je prispela sem radi zgraditve železnice Kočevje-Brod Moravice in Crnomelj-Ogulin, je danes obiskala predsednika Pašiča, ministra Krajača, ministra Radojeviča, ministra Stojadinoviča in zastopnika Hrvatske seljačke stranke Pavla Radića. V deputaciji so dvorni svetni Šuklje, dr. Sajovic, sušaški župan Tučić, za Zvezo industrijev Kajfež, za centralo Zveze industrijev v Belgradu Gregorić, za Ljubljano dr. Zarnik, za Brod-Moravice Skočić, za slovenske obkulske občine župan Jakšić.

Po izjavi članov te deputacije je bila ista povsod ljubeznivo sprejeta. Poleg tega je intervenirala, da naj se že takoj znižajo vsi veljavni tarifi za vse proge Ljubljana-Sušak za 30%, da se na ta način promet, ki ga zadržemata Trst in Reka, spelje na Sušak. Proračuneno je, da zasluži Italija od nas letno 156 milijonov dinarjev. Po uradni ugotovitvi bi stala proga 170 milijonov dinarjev.

Deputacija je zahtevala, da se v letni proračun vstavi že kredit 50 milijonov dinarjev. Vsi ministri so soglasno odobrili zgraditev že-

leznice. Obenem so se izrekli za junktim zvezo Belgrad-morje, Ljubljana-morje, da bi se na ta način obe zvezi gradili skupno. Glede kredita 50 milijonov, ki naj bi se stavil v letni proračun, je izjavil fin. minister pomislek, ker je to stvar investicije, ne pa rednega proračuna. Ta vsota bi lahko le pod izjemnimi okolnostmi prišla v redni proračun, nikakor pa ne v dvajstine.

Obenem je fin. minister izjavil, da se bo še pred predložitvijo rednega proračuna najbrže že dobilo inozemsko posojilo za investicije. Posojilo se nahaja v zaključnem štadiju. Iz tega posojila se bo gradila zveza Ljubljane z morjem.

Zahtevo, da se že sedaj znižajo tarifi za 30%, so vzeli v pretres. Računati je na zboljšanje v tem oziru. Potek debate med deputacijo in ministrom je dokazal, da bi kljub 30% znižanju bili kriti vsi državni stroški. Pri tem bi bil dobiček, ker bi se na Sušaku plačevale pristaniške pristojbine, obenem bi se zaposlilo veliko število delavcev in naši trgovski posredovalci bi stopili namesto sedanjih italijanskih.

Za prevedbo pokojnin starovpokojencem na dinarsko veljavo.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Poslanci Jugosl. kluba ter poslanci Hrvatskega federalističnega kluba so danes poslali na predsednika skupščine Marka Trifkovića zahtevo, naj predlog, da naj se kronske pokojnine in dolo-klade za vse vrste starih upokojencev prevedejo končno že v dinarje, stavi na dnevni red. Jutri bo prišel ta predlog na razpravo in govoril bo poslanec Žebot.

VLADNA SEJA.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Na današnji vladni seji je bilo sklenjeno, da se sladkorna tovarna v Čukarici, ki je bila dosedaj pod sekvestrom, vzame v državno upravo in se odkupi od lastnika za 14 milijonov dinarjev. Na prihodnji vladni seji se bo razpravljalo o bro-darskem sindikatu.

NINČIĆ PRI KRALJU.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Popoldne in zvečer je bil zunanji minister dvakrat na dvoru v avdienci. Proti večeru je kralj sprejel v avdienco demokratskega poslanca Grgo Angelinovića.

CARINSKA RAZPRAVA V FIN. ODBORU.

Nameravano povišanje cene soli.

Belgrad, 10. nov. (Izv.) Na seji sekcije fin. odbora se je danes razpravljalo o carini na kemijske in mlekarne predmete. Posl. Pušenjak se je zavzemal za carine prost uvoz žvepla, amonijevega sulfata, soli, čil-skega solitra in klajnega apna, dalje, da je treba znižati carino na vsa zdravila. Po dolgi, mestoma burni debati, v kateri so govorili vsi člani sekcije, se je načelnik ministrstva branil iz razlogov ministrstva narodne obrambe oprostivne carin. Nato se je sklenilo, da se oprostijo carine žveplo za vinogradnike, amonijev sulfat, kamena in morska sol, klajno apno in čilski soliter. Veliko ogorčenje je vzbudila v odseku konstatacija, da stane državo sol v pristanišču 33 par, prodaja jo pa po 4 Din. Fin. minister je povišal ceno soli potom dvanajstin za avgust-november. Ako bi ostale predložene dvanajstine, bi se cene soli povišale, kar bi vzbudilo največjo nezadovoljstvo v najširših slojih ljudstva.

POVRATEK HRV. ŠKOFOV IZ RIMA.

Zagreb, 10. nov. (Izv.) Danes sta se vrnila iz Rima nadškof dr. Ante Bauer in djakovski škof dr. Ant. Aksamović.

ŠAHOVSKI TURNIR V MOSKVI.

Moskva, 10. nov. (Izv.) Danes je bil otvoren mednarodni šahovski turnir. Svetovna šahovska mojstra Capablanca in dr. Lasker sta se sovjetski vladi zahvalila za inicijativo in za gostoljubje. Igra se prične jutri.

ZAPLENJENI LEPAKI.

Praga, 10. nov. (Izv.) »Prager Tagblatt« poroča iz Bratislave, da je oblast zaplenila volivne lepake narodno-socialistične stranke radi protikatoliške vsebine.

BOJI V SIRIJI.

London, 10. nov. (Izv.) Včeraj in danes so začeli kristjani in muslimani trumoma bežati iz Damaska. Prebivalstvo se boji težkih bojev, ki se razvijajo na črti od Homsa do Damaska.

IZ MAROKA.

London, 10. nov. (Izv.) »Sunday Times« poroča iz Tangerja, da so tja prišli zastopniki Abd-el-Krima, da se pogajajo za mir. »Newyork Herald« pa poroča, da je v isti misliji prišel v Tanger tudi angleški stotnik Gardiner.

KOMUNISTI V ROMUNIJU.

Bukarešt, 10. nov. (Izv.) V Galacu so pri-jeli Bolgara Pucakova, ki je prišel v Romunijo agitirat za boljševizem. Poskušal je stopiti v stik tudi z organi vojnega ministrstva, da izve kakšne vojaške tajnosti. Vojak, ki ga je skušal Pucakov podkupiti, pa je Pucakova naznanil. Ko so ga hoteli prijeti, je Pucakov med orožnike vrgel bombo, napolnjeno z bacili, ki povzroče otrpnenje. Drobni bombe so zadeli tudi Pucakova.

Zakaj nismo prišli?

Chicago, 23. oktobra 1925.

Te dni je šla po naših ameriških jugoslovanskih glavnih naselbinah jugoslovanska parlamentarna misija (t. j. zastopniki jugoslovanskega parlamenta, 4 Srbi in 1 Hrvat), ki je prišla v Washington k interparlamentarni konferenci, katero je bila sklicala ameriška vlada. Z njimi je hodil naš jugoslovanski poslanik g. Trešić-Pavičić. V vseh naselbinah so jim prirejali konzularni zastopniki bankete in sestanke z ondotnimi narodnimi voditelji Srbov, Hrvatov in Slovencev. Toda po vseh naselbinah so katoliški Slovenci te prireditve uradno prezrli in se jih niso uradno nikjer udeležili. Po nekaterih naselbinah so se jih udeležili posamezniki na svojo odgovornost, narod pa kot tak, po svojih voditeljih in organizacijah, se jih ni udeležil.

V več naselbinah so se gotovi krogi vpraševali zakaj? kaj je vzrok, da nismo prišli? Tako vemo, da se je to posebno občutno pokazalo v Chicagu, kjer živi zaveden slovenski narodni živelj.

Da se ta slovenska apatija ne bo napačno razumela, da se bo vedelo za prave vzroke, zakaj slovenski narod ni prišel, naj tukaj v imenu vseh svojih somišljenikov javno povemo našim vladnim zastopnikom po Ameriki, možem interparlamentarne misije in končno tudi naši vladi doma v Jugoslaviji, kateri so bili vzroki, ki so narekovali narodu to taktiko.

Glede Chicaga naj mimogrede omenimo, da nismo narodu prav nič svetovali, naj gre in tudi ne odsvetovali, naj ne gre. Ko smo dobili povabilo za vse te prireditve, smo najprej mislili sklicati poseben shod veljakov, da bi se odločilo skupno, kaj bomo naredili. Vendar smo se premislili in sprevideli, da je najbolje, da vso odločitev popolnoma prepustimo narodu samemu, da se udeleži, ako hoče in ne udeleži, ako ne. Danes vidimo, da je bila naša taktika prava, kajti tako je sam narod pokazal, kaj in kako misli glede tega.

Vzroki pa, ki so odločevali, da se narod ni udeležil teh prireditev, so bili med drugimi:

1. Narod je s tem protestiral, ker v tej misliji ni bilo niti enega Slovenca. V Chicagu se nam je na to diplomatično odgovorilo in so se navajali neopravičljivi vzroki. Reklo se je, če bi hoteli iti po narodnostih, potem bi se morali ozirati tudi na Nemce, Madžare itd. Ta izjava je skrajno žaljiva za ves slovenski narod. Kaj naj Slovenci mislimo o tej izjavi? Ali ne, da nas Slovencev ne smatrajo kot enega glavnih državotvornih delov skupne države Jugoslavije, ki nosi na oficelnem državnem imenu tudi ime Slovencev? Po tej izjavi moramo soditi, da nas smatrajo le kot nekako strančico, ki nima nobenega pomena za državo. Ta izjava g. Jankovića je morala ameriške Slovence le še bolj odbiti.

2. Jako žali Slovence v Ameriki, da uradno nas in naš jezik tukaj popolnoma prezirajo. Informacijska poročila in dopisi iz poslaništva dohajajo k nam samo v srbsčini in dostikrat celo v cirilici. Mi nismo proti srbskemu jeziku in tudi cirilico visoko spoštujemo. Toda vlada bi morala vedeti, da se mi cirilice nikdar nismo učili in se je sedaj na starost tudi ne moremo kar tako naenkrat naučiti. Tudi je narod užaljen, ker ni v celi Ameriki niti enega Slovenca konzula, mislim niti enega podkonzula, morda niti enega uradnika nikjer v nobenem konzulatu Slovenca, vsaj javnost kot taka ne ve za nobenega.

3. Je jako neprijetno dirnil vse katoliške Slovence sprejem naših zastopnikov ob njihovem zadnjem obisku v domovini od strani ljubljanske oblasti. Baje res vlada v Belgradu ni za to vedela in ni tega ukazala. Toda slovenski narodni poslanci so vladi v Belgradu potem o tem naučnem incidentu poročali in dolžnost vlade bi bila, da bi dala užaljenecm zadostitev, kar so slovenski poslanci tudi v Belgradu od vlade zahtevali. Katoliški Slovenci se bodo sedaj pomišljali iti domov v lastno domovino, ker se jim delajo neprilike, kakor se je zgodilo letos tem našim zastopnikom.

4. Katoliški Slovenci v Ameriki z vso odločnostjo obsojajo protikatoliško, ozkosrčno in intolerantno politiko režima, ki zapira redovne šole in zavode, katere si je narod s tolikimi žrtvami postavil in ki so že toliko dobrega storili za narod. Tu živimo v brezverski državi. Pa imamo nemoteno svoje katoliške šole, bolnišnice, sirotišnice, razne vzgojne zavode, katerih naši nekatoliški vladni zastopniki ne samo ne preganjajo in ne zapirajo, temveč vsestransko podpirajo s tem, da jih oproščajo vsakega davka, jim dajejo prosto vodo in marsikje tudi prosto elektriko in druge olajšave. Zato se nam, kakor vsakemu pravemu ameriškemu gentlemanu netolerantno postopanje režima v domovini zdi nerazumljivo in ga ne moremo odobravati.

5. Za časa vojske, ko je šlo za ustanovitev Jugoslavije, smo tudi ameriški Slovenci krepko posegli v ta boj, in sicer samo mi katoliški Slovenci. Imeli smo svojo Narodno zvezo, ki je krepko sodelovala z londonskim odborom in Jugosl. narodnim svetom. Naše katoliško čsopisje je v tem času veliko žrtvovalo za ure-ničenje Jugoslavije in se dalo popolnoma razpolago raznim odposlancem, ki so prihajali sem med nas agitirat za to idejo; to smo storili v veliko lastno škodo, ker smo izgubili

in hote prepričani, da se najbolje in najlepše
a kljub temu najceneje kupi PERILO za gospode
in dame v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 29 pri
F. in I. GORIČAR.

Čikago. V petek se je naše mesto spominjalo strašnega požara, ki je pred 54 leti uničil velik del mesta. Ogenj je upepelil 17.450 hiš. Nad 100.000 ljudi je bilo brez strehe. Vršile so se parade po dolenjem delu mesta. Nosili so napise, ki so opominjali prebivalce, naj previdno ravnaajo, zlasti pa še, da naj ne puščajo otrok samih doma.

Pueblo, Colo. Z delom je šlo precej počasneje zadnjih par mesecev, ker Steel Works jako počasi obratuje. Čuje se, da bodo ta mesec začeli obratovati s polno paro. Čas je že, da bi, saj je dosti delavcev brez zaslužka in kruha. — Naš slovenski zdravnik dr. Snedec je odšel v Rochester v Brose Hospital, kjer bo praktical pri raznih operacijah.

Iz Ljubljane.

UKINJENJE LJUBLJANSKEGA POŠT-NEGA RAVNATELJSTVA.

Sinočnji »Narod« poroča iz Belgrada, da nameravajo v Belgradu štiri poštne ravnateljstva izmed obstoječih osem poštne ravnateljstev ukiniti, med temi tudi ljubljansko poštno ravnateljstvo. Za Hrvatsko, Slavonijo, Slovenijo in Dalmacijo naj bi uradovale poštne ravnateljstvo v Zagrebu. Temu poročilu dodaja »Narod«: »Ta vest bo izzvala v Sloveniji gotovo orkan ogorčenja in nevolje. Razmere na poštah so že sedaj neznesne, naj prično še reducirati v poštne službi uradništvo, pa dobimo pošte kakor svoje dni v Turčiji. Opažati pa je ob enem tendenca vse višje urade spraviti iz Ljubljane. Čemu to? Smoter je jasen: okrepiti Zagreb na stroške Ljubljane!«

Kakor ima v meritornem oziru »Narod« prav, tako malo pristaja jadicovanje nad centralizacijo baš »Slov. narode«, kateremu nikdar ni bilo dovolj centralizacije. V Sloveniji ga ni bilo lista, ki bi se bil bolj divje zaganjal v splošno slovensko zahtevo po avtonomiji kakor se je »Narod«, ki je vedno pisal le o neizmerni škodi, ki jo bomo trpeli, če postane Slovenija avtonomna. Ne vemo, kaj je napotilo »Narod«, da je tako naglo izpremenil svoje prepričanje. Če bi ostal sebi zvest in dosleden, bi moral hvaliti in poveljevali tudi centralizacijo pošte, kakor je zagovarjal na celi črti politično centralizacijo!

Dr. Zerjav, ki je sam spravil eno naših najvažnejših ustanov (bolniško blagajno) pod Zagreb, ne bo posebno zadovoljen s svojim popoldanskim dnevnikom, če bo pisal, da mora tudi v Ljubljani ostati kakšen višji urad.

Petdesetletnico svojega rojstva praznuje danes znani ljubljanski meščan gosp. Franc Pust. Naš odlični somišljenik si je z najkromnejših početkov po vzorni pridnosti in vztrajnosti ustanovil cvetoče tesarsko podjetje. Bil je med onimi pogumnimi in zvestimi možmi, ki so v Ljubljani orali ledino naše stranke in ji pripomogli do veljave in ugleda. Naše iskrene čestitke!

Pastoralna konferenca za Ljubljano danes ob 16.

Umrja je včeraj gospa Ana Hinterlechner, soproga vseučiliškega profesorja g. dr. Karla Hinterlechnerja. Bolehala je že dolgo na težki bolezni in zadnje tedne že ni več mogla zapustiti sobe. Pokojnica je bila mirna in tiha žena, ki je živela le za svoj dom in je ves svoj prosti čas posvečala edinole skrbi za reveže, zlasti ubožne dijake. Naj v miru počiva!

Tretji prosvetni večer. Predavanje bo obravnavalo naše narodne in naše sedanje politične meje proti Italiji. Videle se bodo točke, ki so jih Italijani nekako izbrali za napad na nas. Poseben zemljevid bo po kazal naše prave narodne meje in lepe slike bodo kazale naše važne kraje v Italiji. Meje proti Italiji so za nas izredno važne, ker moramo po tem uravnati vse svoje narodne nastope. Iz predavanja bo lahko spoznati tudi slabost teh mej za Italijane. Petletnica rapalske pogodbe bo 12. t. m., zato naj bo obenem ta večer tudi naša kulturna narodna manifestacija, naš resen odgovor na laška nasilstva. Torej v petek vsi v ljudski dom!

Koledar Jugoslovanske kmetijske zveze prodajajo v Ljubljani: Jugoslovanska knjigar- na, Pred Škofijo, Prodajalna Kat. tiskovnega društva, Kopitarjeva ulica, Nova založba, Kongresni trg, trgovina Ivan Gajšek, Sv. Petra cesta, trgovina Ažman, Šolski drevored. Cena 10 Din. Kdor ga želi po pošti, naj piše dopisnico na Jugoslovansko kmetijsko zvezo, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Akademski socialno-pedagoški krožek na univerzi. Po dveh letih zunanega dela se hoče krožek zopet posvetiti povsem svoji nalogi. Ustanovitelji krožka in njegovo sedanje vodstvo preveča želja, vzbuditi zanimanje za vsakojna vprašanja kot jih narekuje sodobno življenje ter jih proučevati zlasti z ozirom na njih praktičen pomen. Za rešitev teh vprašanj je predvsem potrebno poznavanje človeka in njegove globine; zato je krožkovno geslo: »Pravi študij človekov je človek.« Za tt. akademike in tt. akademikarke smo že nabili vabilo na naši deski; sedaj se obračamo predvsem do kulturnih delavcev, ki se v javnem

življenju pečajo s temi problemi. Kulturni delavci, ki se trudijo za humanistično, glasbeno, socialno vzgojo, imajo tu, pred akademiki, najprimernejši forum, da razkrijejo svoje hotenja in svoje delo ter bodo eventualno našli v tem krogu tudi kakega sodelavca. Krožkovno delovanje obsega razgovorne večere za člane krožka in goste (ti razgovori se bodo od 9. nov. vršili vsak drug ponedeljek), nadalje prireja krožek za člane ekskurzije v razne zavode in tvornice, ki imajo namen ogledati si oblike življenja od blizu. — Krožek je po svojih ciljih vreden vpoštevanja; zato prosim, da se kulturni delavci ozirajo nanj. Večeri se vrše v ponedeljkih ob 20¼ v I. nadstropju moškega učiteljskega.

Upokojen je na lastno prošnjo poštni tajnik Rado Jeglič, uslužben pri računskem oddelku poštne in brzojavne ravnateljstva v Ljubljani.

Tatvina. Vinku Malenšku, kleparskemu mojstru v Hilšerjevi ulici, je bilo med potjo iz gostilne Zoranke Čuček v Rožni dolini do doma, ozir. v stanovanju ukradena usnjata denarnica z vsebino približno 500 Din in double zlata ura z verižico v vrednosti 700 Din.

Krojna šola Židovska 5 se z 15. t. m. preseli na Stari trg 19/I. Radi tega se tečaj prične 15. novembra. Vpisuje se do 14. t. m. še v Židovski ulici.

Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina Ko Tržič razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najboljši kvalitete, prodaja se pa samo lastni podružnici Ljubljana, na Bregu 20

Iz Maribora.

Polovične vožnje za občni zbor in tečaj Prosvetne zveze v Mariboru je dovoljena z odlokom prometnega ministrstva št. 34.264/25 z dne 31./10. 1925, in sicer za čas od 17. do 26. novembra. — Opozarjamo vse udeležence, da si kupijo na domači vstopni postaji celo karto do Maribora, jo dajo žigosati in je v Mariboru ne oddajo, ker velja za brezplačno vožnjo nazaj s potrdilom o udeležbi na tečaju ozir. obnem zboru.

Zlata poroka. Upokojeni nadučitelj g. Pavel Unger in njegova soproga Matilda roj. Steiner sa praznovala v nedeljo v krogu svojih otrok in vnukov redko slovesnost, zlato poroko. Poročena sta bila v tukajšnji stolnici dne 8. novembra 1875. Gospod jubilat, rodom Jareninčan, je v 82. letu, soproga v 70. Kot učitelj je služboval nepretrgoma od leta 1866. do 1909., torej 44 let, nazadnje kot šolski upravitelj v Središču. Povsod ga je ohranilo ljudstvo v najboljšem spominu radi njegove delavnosti, ljubeznivosti in priproste skromnosti; zlasti je bil priljubljen v Središču, kjer je deloval 29 let. Zasluznemu kulturnemu delavcu so o priliki njegove slovesnosti došle številne častitke.

Mariborska gledališka sezona se odpre prihodnje dni. Prenavljalna dela so toliko kakor gotova in notranost gledališča je dobila nepričakovano fin in eleganten izgled. Vse stene so na novo tapcirane, deloma preslikane, deloma pozlačene, naravnost imponira pa strop v svojem belo-zlatem sijaju. V parterju in po ložah je položen nov temno-rdeč baržun, ki daje v kontrastu s svetlimi tapetami in črno lakiranimi lesenimi deli občutek izredne intimnosti iz toplega ugodja. V lože pridejo novi mehki stolčki in na tla je položen linolej. Ravno tako v hodnikih, ki so dobili sploh čisto novo okusno lice. Naravnost ličen je vhod skozi obe bivši loži št. 3 v parterju, nič manj pa ograja, ki loči parterne se-deže od dijaškega stojišča. Res velika je za-služba mestnega stavbnega urada, ki je pokazal s tem svojim delom velik umetniški okus in mnogo smisla za kulturo. Za svaženje in zadnje vaje na odru je treba še par dni, potem pa začne opera z »Gorenjskim slavčkom« drama pa z »Zakletim gradom«. Zeleti je, da pokaže tudi mariborsko občinstvo z obilnim obiskom kar največ smisla za gledališče.

Poziv k abonmanu. Prijatelji gledališča, ki se še niso abonirali, se pozivljajo še enkrat, da se abonirajo najdalje do 14. novembra. Posebno se priporoča renovirani elegantni parter, ki je popolnoma oddeljen od dijaškega stojišča.

Kvartet Zika je pripravljen prirediti še en koncert, če se prijavi dovolj obiskovalcev. Prijave sprejema gledališka blagajna do 14. novembra. Koncert bi se vršil okoli 25. novembra.

Pogreb bivšega mariborskega župana dr. Schmiderer-ja se je izvršil v nedeljo popoldne ob obilni udeležbi Mariborčanov. Zastopane so bile državne in občinske oblasti po svojih funkcijonarijih. Na domu se je poslovil od rajnega njegov bivši namestnik na magistratu g. Nasko, ki je omenjal dejanske zasluge dr. Schmiderer-ja za Maribor, poudarjal pa tudi njegovo ljudomilost, objektivnost in strpnost. Na grobu mu je govoril stolni župnik, g. kanonik Franc Moravec, ki je z asistenco spremljal spreved v Kamnico, kjer ima družina Schmiderer svoj družinski grob. Na celi poti ga je tudi spremljala mariborska požarna bramba. — Ves pogreb pa je bil obenem kakor slika iz davnine. Nemški poslovinli govor, nemška poslovinla pesem, ki jo je zapel »Män-nergesangverein« v vestibulu bivše žalosti, nemške molitve. Le požarna bramba je poveljevala slovenski. Vedno redkeje opazimo kaj takega. Časi se pač naglo spreminjajo.

Novi odbor pevskega zbora »Glasbene Matice« je sestavljen takole: predsednik: Arnuš Janko; I. podpredsednik: Kenfelj Stjepan; II. podpredsednik: Rozman Marija; blagajnik: Weissensteiner Franjo; tajnik: Kunst Vaclav; arhivar: Robič Ferdo; odborniki: Mravljakova, Kvasova, Kunstova, Namestnikova, Plevnik Ivan, Pelan Oto, Hohnjec Ant., Kompare Rudolf. Artistični oddelek: Ašič Ivan, Gašparič, Faganel, Kenfelj, Zemljič Iv., Rozmanova. Revizorja: Sever Josip, Štor Franjo.

Na glavnem trgu so začeli popravljati tlak, kjer so stojnice mesarjev. Je bilo že res potrebno.

Iz Trbovelj.

Deputacija pri g. velikemu županu. V ponedeljek ob pol 2 popoldan je sprejel g. veliki župan Baltič deputacijo, sestoječo iz vseh političnih strank, katera je položila v roke velikega župana resolucijo akcijskega odbora za izvedbo občinskih volitev. G. veliki župan je izjavil, da sam sprevidi, da se naj volitve izvrše, ker so se tudi vse stranke za to zavzele in hoče zato volitve v najkrajšem času razpisati. Ker je sedanji gerent kot nepoznavalec lokalnih razmer splošno nepriljubljen, hoče tudi tega razrešiti in imenovati drugega. Temu bo imenoval tudi gerentski sosvet, ki bo imel nalogo volitve pospešiti.

Nove obrti. Gospa Bevc Josipina je odprla pri Škratu ali v hiši Logarja novo trgovino z galanterijo. — V vasi Trbovlje, v Arzenšekovi hiši je otvoril g. Marinc Franc čevljarstvo delavnico. — G. Gabron Ivan je prevzel trgovino gospe Trbovc v Trbovljah, ona pa razširi svojo trgovino na Vodah.

Iz Šmarja pri Jelšah.

Odvetnik dr. Artur Wurzbach je otvoril odvetniško pisarno v novem Katoliškem domu. Novodošli odvetnik je naš pristaš. Priporočamo ga tople našemu občinstvu.

Uradne ure tajništva SLS so ob torkih od 9—13 v prostorih Katoliškega doma. Tajnik prihaja vsak torek iz Celja. Naši ljudje, ki želijo kakih pojasnili glede vojaške službe ali drugih zadev, ali oni, ki se želijo pritožiti, naj se ob torkih obračajo na tajništvo naše stranke.

Predstava. V nedeljo, dne 15. t. m. priredi Orliški krožek ob 15. uri v Katoliškem domu igro »Junaške Blejke«. Vabimo k udeležbi.

Za meščansko šolo. Med Šmarčani se pojavlja zahteva po ustanovitvi meščanske šole v Šmarju. Meščanska šola bi bila vsekakor

Brezobvezno

si ogledite krasno zimsko zalogo

oblek in ulstrov

pri Jos. Rojina, Ljubljana.

potrebna za Šmarje, težave so le s prostori. Vendar je željo po ustanovitvi meščanske šole pozdravljati in upamo, da bodo merodajni krogi zastavili energično svoje sile, da se ta želja uresniči.

Iz Murske Sobote.

Društvene vesti. Pretekla nedelja je bila za M. Soboto dan društvenih občnih zborov in prireditev. Nekdanje mažarsko kmetijsko društvo »Gazdaszövetség« je imelo ob 9 v dr. osnovni šoli svoj zadnji občni zbor. Udeležba je bila zelo pičila. Na obnem zboru so sklenili, da likvidirajo; vse svoje nepremično in premično premoženje pa da prepuste novoustanovljeni Kmetijski podružnici v M. Soboti. — Ob 11 pa se je vršil v hotelu Dobray občni zbor Kmetijske podružnice, ki šteje že nad 150 članov. Za načelnika je bil izvoljen predsednik bivšega mažarskega Kmetijskega društva g. Verč iz M. Sobote. Občnega zbora se je udeležil tudi g. okrajni glavar Lipovšek, ki je z lepim nagovorom izročil premijski diplom g. Janezu Krčmarju za najlepšega žrebca in g. Stefanu Kührju iz Markišavcev za najlepše vzrejenega bika. — Na obnem zboru Kmetijske posojilnice pa je izvoljen za načelnika g. Gjörök Mihael, posestnik iz Rakičana in bivši dolgoletni rakičanski župan. — Deževno vreme je preprečilo tekmo tukajšnjih hazenašic z ljubljanskimi, ki bi se bila morala popoldan vršiti in za katero je vladalo veliko zanimanje vseh povsod; saj pa je tudi soboška hazena najboljša v mariborski oblasti, ljubljanske hazenašice (Ilirija) so pa itak prvakinje v Sloveniji. Zvečer pa se je vršila v restavracijskih prostorih hotela Dobray velika jesenska zabava Športnega kluba »Mura«, ki je bila prav lepo obiskana. — Prihodnjo nedeljo pa bo praznovalo soboško Evangeličansko žensko društvo petindvajsetletnico svojega obstoja.

Nespretni bi bili oni, ki ne bi hoteli za 5 Din kupiti vrečo 20 kg kave, ali stroja Singer, ali novo, politirano pohištvo iz črešnjavega lesa, vredno 10.000 Din, ali pitane prasiča, ali 200 l vina. Toda dragi moji, takih prodajalcev tudi ne najdete v Jugoslaviji. Pač pa je živa resnica, da prodaja Loterijski odbor katol. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami srečke bogate loterije po 5 Din, s katerimi v srečnem slučaju lahko zadeneš gori navedene krasne dobrote; saj dobitek je 250 v vrednosti 50.000 Din. Zrebanje bo 8. dec. 1925. Zato pišite takoj dopisnico na Loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. gorami, kateri vam srečke takoj pošlje in priloži poloznico. Čim več jih kupite, tem več je upanja, da zadeneš. Poskusite!

Iz Primorske.

Trst po demonstracijah. Kakor poroča »Edinost«, poprave v tiskarni in uredništvu hitro napredujejo ter je redno izhajanje lista zagotovljeno. Istotako bodeta mogla že ta teden zopet iziti oba tednika »Istarska Riječ« in »Novice«, ki se tiskata v tiskarni »Edinost« in katerih uredništvi sta bili ob priliki demonstracij istotako opustošeni.

Posredovanje našega konzula v Trstu povodom zadnjih dogodkov. Drugi dan po opustošenju tiskarne »Edinost« v Trstu so se začele po Trstu širiti vesti, da so povodom protidemonstracij v Ljubljani napadli in zažgali tamkajšnji italijanski konzulat. Jugoslov. gen. konzul v Trstu g. Dušan Stepanović je poslal nato vsem tržaškim listom obvestilo, da so te vesti neresnične. V tem obvestilu je rabil izraz »neopravičeno opustošenje »Edinosti« (ki je dalo povod za demonstracije v Ljubljani). V sled tega izraza je »Popolo di Trieste« protestiral, češ da se jugoslovanski konzul vtika v italijansko notranjo politiko. G. Stepanović je nato poslal navedenemu listu drugo pismo, v katerem zavrača gornji očitek kot neutemeljen, sklicujoč se pri tem na vse svoje dosedanje delovanje. Obnem naznanja g. Stepanović, da je že pred par dnevi dobil naznanilo, da je premeščen drugam. »Popolo di Trieste« je Stepanovićevo pismo objavil.

Uboga »Gor. Straža«! Sobotna »Goriška Straža« je bila priobčila kratko poročilo o opustošenju tržaške »Edinosti«. Oblast jo je vsled tega zaplenila, češ da bi utegnla ta vest škodovati javnemu miru in redu. »Gor. Straža« je popoldne izšla v drugi izdaji, v kateri je vest o tržaških dogodkih popolnoma izpustila. Kljub temu je oblast odredila, da se list ne sme razposlati pred ponedeljkom. »Goriška Straža« si sme pravzaprav že nekaj domišljati, da imajo mogočni Italijani tak strah pred njo.

Jugoslovanska škofa v Trstu. Dne 9. t. m. sta na povratku iz Rima dospela v Trst zagrebški nadškof dr. Bauer in djakovski škof dr. Akšamović. Nastanila sta se v hotelu »Savoia« in naslednji dan odpotovala dalje v domovino.

List za listom pada... Videmski prefekt je prepovedal nadaljno izhajanje videmskega popolarskega tednika »Il Friuli«.

Od srečko DPD gre dobiček za študente.

K grško-bolgarskemu sporu.

Bolgarski kmetje spravljajo sebe in svoje imetje na varno.

Mnogo neprijetnosti s posli

si prihrani vsaka gospodinja, ako se za ku- PLINA. Napeljava se stokrat ananje poslužuje izplača, posebno še, ker jo dobite na obroke. — Pojasnila daje »Mestna olinarna«

Gospodarstvo.

Materijal za trgovske pogodbe.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je po nalogu ministrstva pričela z nabiranjem gradiva za trgovsko pogodbo s Francijo in Anglijo. V to svrhu je razposlala vsem interesentom, ki jih vodi v evidenci, da stojijo v trgovskih stikih z imenovanimi državama, podrobne vprašalne pole glede podatkov za pripravo predlogov za carinsko-tarifni, kakor tudi splošni in prometni del trgovske pogodbe. Predvsem želi zbornica, da sporočijo tvežke, kateri predmeti prihajajo v promet z Anglijo in Francijo za nje v poštev in kakšna je sedanja carinska obremenitev teh vrst blaga v primeru z njih vrednostjo. Nadalje vabi zbornica vse interese, da poročajo zbornici o svojih dosedanjih skušnjah v trgovskih stikih z Anglijo in Francijo in o ovirah in nepravilnostih, ki so jih imeli v prometu z njima, kakor tudi o prevoznih stroških za posamezne vrste pošiljatev in sicer pri pošto-paketnem, kakor tudi pri železniškem prometu. Konečno so zbornici potrebni podatki glede določb o izvornih izpričevalih, kakor tudi o prometnih in posredniških zvezah, preko katerih se vrši trgovski promet z Anglijo in Francijo. — Radi opetovanih sprememb v poslovnih stikih napreča zbornica vse interese, ki niso prejeli vprašalne pole, da prijavijo zbornici svoj naslov in vpošljejo obnem pošlatke na gornja vprašanja.

Kje so obveznice vojne škode?

Belgrajski tednik »Privredni pregled« objavljia uradne podatke o kraju izplačila kupovnih obveznic vojne škode. Iz teh podatkov posnemamo, da so se nahajale obveznice (v milijonih dinarjev): v Belgradu 1979, v notranjosti Srbije in v Črni gori 1378, v Hrvatski 80, v Bosni 16, v Vojvodini 13, v Dalmaciji 18, v Sloveniji 13, neizplačano v notranjosti Srbije 489, skupaj 3986.

Za nom. 489 milijonov dinarjev niso bili izplačani kupci. Skupno je torej pri masah v notranjosti Srbije tega papirja še 1867 milijonov ali 4790 skupne količine.

Problem je, koliko od 1979 milijonov obveznic, katerih kupon je izplačan v Belgradu, se nahaja v rokah državljanov oškodovanih v vojni. Belgrad je prejel odškodnine okoli 1200 milijonov. Od te svote so dobili gospodarski krogi ca 70%, ostalo druge osebe.

Cenijo, da leži pri raznih oblasteh za kavcijo najmanj 400 milijonov.

List sklepa, da se od 4 milijard obveznic nahaja okoli 75% v rokah oškodovanih državljanov, ostalih 25% pa je: polovica leži mrtvo, druga polovica pa je v stvarnem prometu. Iz zmanjševanja prometa na borzah sklepajo celo, da je v prometu celo manj obveznic.

Nadalje omenja list, da se torej večina tega papirja nahaja v rokah onih, ki so bili oškodovani v vojni in ti jih ne puščajo iz rok, dokler ne dosežejo pravo vrednost.

Za izvoznike vina in svežega mesa. Specialne vagone za prevoz vina z vdelanimi sodi iz hrastovine po 100, 120 ali 150 hl, kakor tudi nove hladilnice za prevoz svežega mesa in cisterne za prevoz bencina, olja in špirta daje v najem za posamezne vožnje ali za daljšo dobo od 1 do 5 let večja avstrijska tvrdka. Naslov tvrdke dobijo interese v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Cene zlata in srebra. Zlato in srebro notira v dinarjih: fino zlato 1 kg 37.800, zlato 22 kar. 1 gram 35.85, zlato 20 kar. 1 gram 32.60, zlato 18 kar. 1 gram 29.35, zlato 14 kar. 1 gram 22.82, fino srebro 1 kg 1.215, srebro 900/000 kg 1.138, srebro 800/000 kg 1.012 Din (Jug. Lloyd).

Mednarodni trg svinca in cinka. V mesecu septembru letos je znašala svetovna produkcija svinca 1.04.000 ton (v avgustu 102 tisoč ton, v marcu 108.000 ton). Ameriški trg izkazuje trdno tendenco. Na angleškem trgu so prišle do izraza močne kontinentalne prodaje. Konzum v Angliji je vzdržljiv. Na nemškem tržišču svinca vlada mir. — Za cink so cene radi živahnega povpraševanja v Ameriki in dobre angleške potrebe poskočile. Cene cinka so sedaj v Ameriki in Angliji višje kakor leta 1920. Cink izkazuje sedaj — kakor je bil že to slučaj pred vojno višje cene kakor svinec. Zaloge cinka so povsod majhne.

VIII. mednarodni vzorčni sejem v Padovi. Od 9. do 17. junija 1926 se vrši v Padovi VII. mednarodna razstava vozov in motociklov, od 5. do 20. junija pa VIII. mednarodni vzorčni sejem.

Borze.

Dne 10. novembra 1925.

Denar.

Zagreb. Budimpešta 7.88—7.98 (7.92—8.02), Berlin 13.4025—13.5025 (13.415—13.515), Italija 222.67—225.07 (222.56—224.96), London 278—275 (278.18—275.18), Newyork 56.475 bl. (56.18—56.78), Pariz 223—227 (224.50—228.50), Praga 166.69—168.69 (168.70—168.70), Dunaj 7.92—8.02 (7.925—8.025), Curih 10.858—10.988 (10.86—10.94), Amsterdam 22.6480—22.8480

Curih. Belgrad 9.20 (9.20), Budimpešta 72.70 (72.70), Berlin 123.55 (123.50), Italija 20.575 (20.50), London 25.15 (25.125), Newyork 518.8750 (519), Pariz 20.55 (20.60), Praga 15.375 (15.375), Dunaj 78.15 (78.15), Atene 7, Bukarešta 2.45 (2.45), Sofi. a 3.75 (3.775), Madrid 74.15, Varšava 86 (86), Amsterdam 208.80 (208.75), Bruxelles 23.55, Stockholm 138.75, Kopenhagen 129.25.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.5475, Kočani 175.80, London 34.3475, Milan 28.24, Newyork 708.45, Pariz 28.27, Varšava 116.90. Valute: dolarji 707.25, angleški funt 34.30, lira 28.15, dinar 12.515, češko-slovaška krona 20.99.

Praga izostala.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 74—76, vojna odškodnina 324 bl. za ult. dec. zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—205, Ljublj. kreditna 220 den., Merkantila 100—108, zaklj. 102, Prastedion 965 bl., Kred. zavod 175—185, Strojne 120 den., Vevče 120—126, Nihag 38—40, Stavbna 100—110, Šešir 145—148.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77—78, vojna odškodnina 321—322, nov. 323—325, dec. 326—327, Hrv. esk. 122—123, Kred. 185—188, Hipobanka 68.25—69, Jugobanka 109—110, Prastedion 955—957.50, Ljublj. kreditna 220 den., Slavenska 49—50, Srpska 144—146, Eksploatacija 51—54, Sečerana 459 bl., Nihag 35 bl., Gutmann 400—415, Slavex 147 bl., Slavonija 42—43, Trbovlje 340 bl., Vevče 120—130.

Dunaj. Don-savska-jadr. 668.500, Živno 790, Alpine 285.10, Grašnitz 185, Kranjska industrijska 335, Trbovlje 420, Hrv. esk. 153, Leykam 163, Jugobanka 138, Hipobanka 76, Slavonija 54.

Blago.

Ljubljana. Les: Frizl, od 5—8 cm, od 25—30 cm, feo meja tranz. 1280—1300, hrastovi dueli, 53, 60, 70, 80 mm, feo meja 1300 bl., bukovl hodi, la, od 35 cm prem. napr. od 3.50—4.50 m, feo vag. Postojna tranz. 1 vag. 440—440, zaklj. 440, 300 m³ tramov, monte, 2-3 od 3-3—5-7 in 1-3 od 6-7—9-11, feo nakl. post. 330 bl. — Žito in poljski pridelki: Ajda, domača, feo prekm. post. 270 bl., pšenica bačka, 77, feo nakl. post. 1 vag. 245—245, zaklj. 245, pšenica domača, feo Ljubljana 260 den., koruza stara, par Novi Sad 170 bl., koruza umelno sušena, par. Novi Sad 152.50 bl., koruza umelno sušena, par. Vinkovci 158 bl., koruza nova, kv. gar., Slovenija, par. Novi Sad 112 bl., koruza umelno sušena, par. Postojna tranz. 195 bl., koruza nova, feo sremška post. 1 vag. 145—150, zaklj. 145,

koruza nova, feo sremška post. 2 vag. 145—150, zaklj. 150, proso domače, feo prekm. post. 215 bl., oves dvojnorešetani, feo slav. post. 170 bl., otrobi drobni, par. Postojna tranz. 170 bl., krompir beli, lepi, feo prekm. post. 75 bl., želod, feo nakl. post. 180 bl., kostanj divji, sad, feo nakl. post. 50 den., ječme, feo nakl. post. 200 den. — Strošnice in semena: Kižol beli ban., egal. vreče 100 kg, b-n, par. Postojna 280 bl., fižol rjavi, egal. vreče, 100 kg, b-n, par. Postojna 260 bl., fižol ribničan, feo Ljubljana 300 den., fižol prepelčar, feo Ljubljana 300 den., fižol mandolon, feo Ljubljana 350 den., laneno seme, feo prekm. post. 520 bl., konopno seme, par. Postojna b-n 510 bl., laneno olje, feo Ljubljana, sod poseb. 1650 den. — Seno, slama: Seno sladko, stisnjeno, feo štaj. post. 75 bl., seno polsladko, stisnjeno, feo štaj. post. 60 bl., slama stisnjena, feo štaj. post. 50 bl.

Ferdinand Celec, Murska Sobota:

Vprašanje prekmurskih sezonskih delavcev.

V številki 246 »Slovenca« je napisal vodja državne posredovalnice za delo v Murski Soboti g. Komavli članek z ozirom na vprašanje plačila carine za žito, ki ga zaslužijo prekmurski sezonski delavci na Madžarskem, kamor morajo iti iskati vsako leto v letni sezoni vsaj delnih življenjskih sredstev, ker dela doma ne najdejo. Pridružujem se v polnem obsegu izvajanjem g. Komavlija, dodajam pa še sledeče:

Že v letih 1920. in 1921. so morali plačati naši sezonski delavci na Madžarskem za zaslužen in k nam uvoženo žito carino, ki je bila seveda v primeri z današnjo malenkostna. Na posredovanje domačih gg. poslancev so dobili ti delavci leta 1922. od finančnega ministrstva povrnjenih 34% vplačane carine. Ni bilo mnogo to, a vendar se je razdelilo med ljudi skupno 150.000 Din in delavci so bili tega vračila plačane carine veseli ter za to hvaležni.

V letih 1922. do 1924. ni bilo na zaslužen žito nikake carine in umevno je, da je vsakdo pričakoval enakega tudi v tekočem letu. Zato je bilo razočaranje precejšnje, ko je delavec, prišedši s svojimi par sto kilogrami preko meje, na carinarnici brez ugovora moral plačati običutne zneske. Seveda so gg. poslanci v tem oziru takoj napravili potrebne korake, da se carina ali sploh odpravi ali vsaj zniža na minimum — žal, dosedaj brez uspeha.

Sedaj pa pride sledeče: Delavci, ki so na Madžarskem zvedeli, da bi morali za zaslužen žito plačati visoko carino, so čisto enostavno začeli že na delu prodajati ta zaslužek svojim palirjem, ki nato to žito dalje prodajajo, seveda tako, da pri tem pošteno zaslužijo, in sicer pšenico za 350.000 madžarskih kron, rž pa za 240.000 madžarskih kron pri 100 kg, kar bi v našem denarju dalo 180 do 250 Din za 100 kg. Na ta način delavci ne pripeljejo s seboj žita, temveč denar in evidentno je, da pri vsem tem vsaka carina odpade. Ako pa bo potem hotel delavec preko jeseni in zime živeti, bo moral kupiti žito doma; vprašanje je edino to, če ga bo dobil tako poceni, kot ga je poceni na Madžarskem prodal. Ali ni tak človek potem pomilovanja vreden?

Pa še eno je: če se tudi v prihodnjem letu ne bo odpravila ta carina, ne bo nihče več hotel iti na delo na Madžarsko, tudi če bo madžarska vlada to brez nadaljnega dovolila, in tudi v tem primeru bi izgubila naša država nekaj tisočev dinarjev, ki jih je dosedaj vsako leto dobila ravno od teh delavcev.

V letu 1922. je bil finančni minister ista oseba kot danes, imel je enake težave s carinskimi tarifami, pa je kljub temu vsaj deloma povrnil krivično plačano carino. — Ali ne bi tega storil tudi sedaj?

Zdravje
in sreča

Mamica in otročiček, vsa čista
dehtita žarita svežosti, okusna,
oskrbovana. Veselo zdravje se
smeje z lestečimi zobmi.

Dnevna gojitev s »Kalodontom«
je najsigurnejša pot, da obvaru-
jete lepoto in zdravje Vaših zob.

Klic vojnih vdov in sirot.

Ta čas, ko se bje borba za invalidski zakon v Belgradu, kličemo izmučene vojne žrtve celokupni javnosti, naj se zavzame tudi za naš bedni položaj. Vsi oni, kateri ste prišli iz vojne srečno nazaj k svojim družinam, ne pozabite nas sedaj, in ne pustite, da bi umirali še mi, osamljeni, v lakoti in bedi. Tudi me! gg. poslanci je mnogo takih, ki so stali v vojnih grozotah in gledali, kako umirajo naši možje, očetje. Ne pozabite nas sedaj, ko nam hočejo za dragoceno prelito kri vreči drobtinico, ob kateri nam ni mogoče dalje živeti!

Daleč od domače grude počivajo zemski ostanki naših mož. Njih roke nam ne morejo več pomagati. Zato kličemo živim možem, ki vodijo državo, ne zapustite nas sedaj v odločilnem trenutku! Za nas in naše otroke je v načrtu invalidskega zakona določena prepričljiva rodbinska renta. Vdova brez premoženja s otroci naj bi bila istovetna s 100% invalidom, ne pa kakor predvideva načrt, le 50%.

Otroci padlih morajo imeti poleg hrane tudi vzgojo. Koliko je med sirotami izredno nadarjenih, a jim bo ostala pot do izobrazbe zaprta. V najlepši mladosti smo dale vojne vdove, zdrave, čvrste može v službo domovine z upom, ki se nam je tedaj dajal, da nas država ne bo zapustila. Dolga leta se že borimo za obstanek in čakamo, da pride tudi za naše otroke pravica do življenja.

Čakamo, kakor ubogi Lazar ob bogati mizi, da se nam vrže drobtinica z vladne mize. A odreka se nam še to malo. Če nam še to

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Nato si je popravil očala in jih pritrdil na nos, zvravnal visoko postavo, ubral najnižje strune svojega glasu, kakor se spodobi za profesorja, in začel spraševati.

»Dijak Toline, je dejal, vstanite! Toline, ki je stal, ni mogel bolj vstati. Zato je pričakoval ponižno zemljepiševih vprašanj.

»Dijak Toline, je povzel Paganel, kako se imenuje petero delov sveta?

— Oceanija, Azija, Afrika, Amerika in Evropa, je odgovoril Toline.

— Prav dobro! Govoriva najprej o Oceaniji, ker smo v tem trenutku na njej. Kako delimo Oceanijo?

— Oceanijo delimo v Polinezijo, Mikronezijo, Negalezijo in Malajsko otočje. Glavni otoki so: Avstralija, ki je angleška, Nova Zelandija, ki je angleška, Tasmanija, ji je angleška, otočja Chatham, Auckland, Macquarie, Kermadec, Makin, Maraki itd., ki so vsa angleška.

— Izvrstno, je dejal Paganel, kaj pa Nova Kaledonija, Sandwich, Mendana, Pomotou?

— To so vse otoki, ki so pod pokroviteljstvom Velike Britanije.

— Kako! Pod pokroviteljstvom Velike Britanije! Je zavpil Paganel. Jaz bi pa vendar mislil, da Francija takorekoč...

— Francija? se je začudil deček.

— Lej, lej, česa se vsega ne naučite tam doli na vaši srednji šoli v Melbournu!

— Vse to in še več, gospod učitelj; ali pa morebiti ni prav?

— Prav, prav! Kako bi neki moglo biti drugače! Vsa Oceanija je angleška, to je znana stvar! Pa poskusimo kaj drugega.

Paganelov skremženi obraz je izražal nejevoljo in začudenje, da se je majorju kar samo smejalo.

Spraševanje se je nadaljevalo.

— Pa pojdimos k Aziji, je dejal geograf.

— Azija, je odgovoril Toline, Azija je neizmerna dežela. Glavno mesto: Calcutta. Druga večja mesta so še: Bombay, Madras, Calicut, Aden, Malacca, Singapur, Pegou, Colombo; otoki Laquedivski, Maldivski, Chagoški itd., itd. Vse je angleško.

— Izvrstno, izvrstno! Kaj pa Afrika?

Afrika ima dve glavni koloniji: na jugu Kapska dežela, glavno mesto Cap-town, na zapadu angleška posest z glavnim mestom Sierra-Leone.

— Dobro si odgovoril! je dejal Paganel, ki se je že sprijaznil z veliko-angleško geografijo. Izborna so te naučili. Algir, Marokansko, Egipt... vse to je črtano iz angleških zemljevidov. Sedaj bi pa rad videl, da mi poveš kaj o Ameriki.

— Amerika se deli, je začel Toline, na Severno Ameriko in Južno Ameriko. Prva je angleška, ker ima Anglija Kanado, Novi Brunswick, Novo Škotsko in Združene države pod upravo guvernerja Johnstona.

— Guverner Johnston! je vzkliknil Paganel, naslednik velikega in dobrega Lincolna, ki ga je zavratno umoril fanatičen privrženec suženjstva! Izborna! Boljšega bi si ne mogel misliti! In kar zadeva Južno Ameriko, je tudi angleška, že zaradi Guyane, Georgije, Jemajke, Trinidada, otočja Maluinov in Shetlandije itd., itd. V tem ti prav res ne morem oporekati. Toda, dragi moj Toline, strašno sem razočeren, kaj misliš o Evropi, to se pravi, kaj mislijo o Evropi tvoji profesorji?

— Evropa? je zajecjal Toline, ki si ni mogel razložiti, odkod Paganelovo razburjenje.

— Da, Evropa. Čigava je Evropa?

— Evropa je vendar angleška, je odgovoril otrok z globokim prepričanjem.

— Saj sem si mislil, da bo tako. Vedel bi le rad, na kakšen način, po katerih deželah.

— Angleška, Škotska, Irska, Malta, otočja Jersey in Guernesey, Jonski otoki, Hebridi, Orkadi, Shetlandija...

— Že dobro, že dobro, Toline, pa so še druge države, na katere si čisto pozabil.

— Druge države, gospod? Katere neki? je vprašal deček, ki se ni dal spraviti iz ravnotežja.

— Španija, Rusija, Avstrija, Prusija, Francija in še drugih toliko.

— To so province, ne pa države.

— Kaj mi ne poveš! se je zgrozil Paganel in si vzel očala z nosa.

— Brez dvoma! Španija, glavno mesto Gibraltar.

— Sijajno, izborna, nedosegljivo! In Francija, zakaj jaz sem Francoz in rad bi vedel, čigav sem pravzaprav.

— Francija, je odgovoril mirno Toline, je angleška provinca, glavno mesto Calais.

Calais! se je zavzel Paganel, Kaj res misliš, da je Calais angleški?

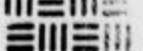
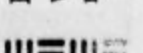
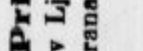
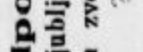
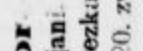
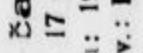
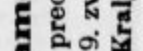
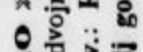
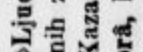
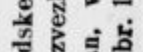
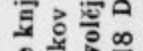
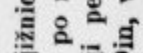
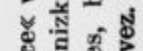
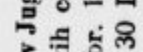
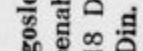
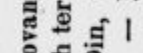
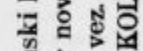
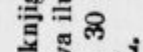
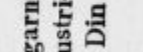
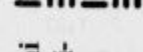
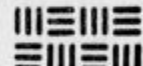
— Brez dvoma.

— In da je glavno mesto Francije?

— Brez dvoma, zakaj tam stanuje guverner lord Napoleon...

To je bilo preveč. Paganel je bruhnil v smeh, da Toline ni vedel, kaj naj si misli. Spraševal ga je, in Toline mu je odgovarjal, kar je bilo v njegovih močeh. Njegovih odgovorov ni bilo pripisovati njemu. Kar so ga naučili, to zna. Dečko se ni dal spraviti iz ravnotežja. Čakal je ravnodušno, da mine to nepojmljivo smejanje.

— Ali nisem imel prav, je dejal smeje se major, saj sem vam pravil, da vas bo dijak Toline posekal. Pa bi me ubogal!

Telefon 2-73